

FÖREDRAG

Föredrag inom ämnessfären marinarkeologi och maritim-historia som kan "beställas". Alla detaljer görs upp med den enskilde föredragshållaren. Sammanställningen är gjord av Niclas Björck efter rundringning vid 1993 års konferens.

Arne Adolfsson, Rosendahl Fallingbo, 621 91 Visby. Tel 0498/61 307
1 Nordiska sjuårskriget 1563-70, sjökatastrofen vid Visby 1566.

Harry Alopeus, Båtsmansg. 17B, SF-00150 Helsingfors, Finland, Tel. 90/655 385

Harry Alopeus började sportdyka 1963 och anställdes vid Finska museiverkets sjöhistoriska byrå som UV-dokumentatör 1975 denna tjänst hade han till 1983. Han började läsa arkeologi 1978 vid Helsingfors universitet, har genom åren även läst vid Stockholms universitet. För närvarande arbetar han på en katalog över alla medeltida borganläggningarna i Skandinavien.

Han har även arbetat på Lapurivraket, en rekonstruktion av detta vikingatida skepp är på gång.

1 Marinarkeologi:

Kan hålla föredrag över alla ovan berörda ämnen, med dia och kan även förevisa en del fynd. För närmare upplysningar kontakta Harry.

Anja-c. Beier, Klöverv.1A, 161 36 Bromma. Tel. 08/26 02 04

Anja Beier har läst arkeologi vid Stockholms universitet och har sedan ett antal år varit intresserad av sportdykning. Detta gjorde kombinationen av dessa ämnen både praktiskt och teoretiskt till ett naturligt val för henne. Anja arbetar sedan 1988 på Vasa museét som extra anställd guide. I samband med denna anställning genomgick hon en utbildning om det mesta i och omkring detta välkända skepp.

1 VASA: En allmän presentation

2 Pålspärrar och försvarssystem: Föredragshållaren skrev sin trebetygs uppsats om detta mycket utforskade ämne. På detta område kan uppmärksamma sportdykare bistå med viktig kunskap.

Niclas Björck, Luthagsesplanaden 28B, 752 25 Uppsala. Tel. 018/54 18

Niclas Björck är Fil.kand i arkeologi och doktorand i detta ämne vid Umeå universitet. Han arbetar som antikvarie vid Gävle läns museum och är sportdykare sen 1985. Han har deltagit i flera marinarkeologiska projekt ex. Kronan, Göteborg och Revskär.

För närvarande håller han på med arkivstudier rörande Svenska Ostindiska Kompaniet och dess verksamhet i 1700-talets Sverige. Sedan 1990 är han aktiv i Marinarkeologiska sällskapet och nu är han ledamot i styrelsen.

1 Svenska Ostindiska kompaniets historia: Beskrivning av den nästan hundra år långa period som kompaniet var verksamt. Föredragen kan skraddarsys efter den vinkling man önskar, ex förhållanden ombord, handeln eller förlisningar.

2 Bråspel som medel för preliminär datering av sjunkna skepp: Föredrag som utgår från mina tankar kring bråspelet på Revskärsvraket och den om ämnet skrivna artikeln i MAS-meddelanden.

3 Marinarkeologi, vad kan man göra på sportdykar nivå: allmän orientering

Henrik Breide, Korsövägen 3, 185 33 Vaxholm. Tel. 08/661 94 94 hem. 08/542 33 145

Henrik Breide, tidigare sjöofficer, fartygschef torpedbåt och jagare, huvudlärare i navigation vid Berga Örlogsskolor och Kungl. Sjökrigsskolan. Började läsa arkeologi vid Stockholms universitet 1986. Henriks C-uppsats behandlade det danska itinerariet han forskar för närvarande på detta dokument. Ämnet innebär mycket farleds- arkeologi och har därför även anknytning hans marina erfarenhet.

1 Det danska itinerariet från 1200-talet: Den danska sjövägsbeskrivningen från 1200-talet. En latinsk text över en färd från utlängan i Blekinge genom den svenska skärgården till Arholma, samt genom Ålands och Finlands skärgårdar till Porkala och därefter till Reval i Estland.

Lars Bruzelius, Artellerig. 28, 752 37 Uppsala. 018/50 52 36 018/18 77 31

1 Träskeppsbyggnadskonst.
2 Segelfartygs riggning.

Carl-Olof Cederlund, Box 194, 132 26 Saltsjöbo. Tel. 08/715 86 84
Fil.dr och docent i marinarkeologi.

1 Marinarkeologi - från A till Ö.
2 Hjulångfartyget Erik Nordewall
3 Vraken efter handelsfartyg 1600-1900 en utnyttjad marin- arkeologisk resurs.

Susanne Dahlman-Rönby, Hertig karlsv. 42B, 151 38 Södertälje. Tel.08/550 890 69

Marinarkeolog och ordförande i MAS
1 Saltskutan, ett handelsfartyg från 1700-talets början.
2 Marinarkeologi

Lars Einarsson, Box 87, 391 21 Kalmar

Lars Einarsson är marinarkeolog och projektledare för Kronanundersökningen

1 Marinarkeologi
2 Kronan

Bengt Eklund, Stackv. 42. 667 00 Forshaga, Tel. Bost. 054/87 33 70 Arb. 054/14 94 26

Bengt Eklund, född 1946, sportdykare sedan 1972 och bosatt i Forshaga utanför Karlstad. Han började 1974 intressera sig för gamla saker under vattnet, detta intresse har resulterat i nedanstående ämnen.

1 Ångbåten Freja i Fryken 1896 hittad 1976: Föredraget behandlar hela skeendet från att båten upptäcks på 52 m djup till bråk om ägande och bärgningsrätt. Dvs källforskning, intervjuer, dykning, sökmetoder, UV-video samt de komplikationer som kan uppstå vid denna typ av fynd.
2 Scania i Fryken, sjönk 1932. Lokalisering och bärgning: Den s.k. Frykenbilen, en Scania-vabis sjönk på 68 meters djup. Om sökningen som pågick i två år samt den på upptäckten följande bärgningen och restaureringen.

3 Pråm och kanoner från 1808 i sjön Hugn: Kanonerna i sjön Hugn utanför Eda Skans vid Åmotfors i Värmland. Lokaliseringen av den 14 meter långa kronopråmen "Cantinen" byggd 1718. Samt en beskrivning av de metoder som användes. Ex sökmetoder, dokumentation, källforskning, fridlysning samt arbete med och mot myndigheter m.m.m.

Till föredragen finns diabolbilder, overhead och video material. För mer information kontakta Bengt.

Erik Enström, Anders Reimersv. 17, 117 50 Stockholm. Tel. 070/295075 08/641 81 15

Erik är marinarkeolog och dykare.
1 Marinarkeologi - på land och på

botten.

2 Föremålskännedom, konservering etc.

3 Inventering i skärgårdslandskapet.

Karl Fordal, Myre Mästerby, 620 20 Klintehamn, Tel. 0498/67 081

1 Bulverket i Tingstäde träsk

Rune Fordal, Kometg.1, 621 41 Visby
Tel.0498/215 916

Rune Fordal har varit aktiv sportdykare sedan 1960 och hans specialintresse inom dyksport är marinarkeologi. Rune har ägnat sig åt arkivforskning rörande den dansklybska flottans förlisning på Visbyredden 28 juli år 1566.

1 Dansk-Lübska flottans förlisning på Visby-redd 28 juli 1566: Föredrag på minst en timma om denna historiska katastrof.

Anders Götherström, Lundagatan 47 1tr, Stockholm. Tel. 08/84 76 46

Anders Götherström är sportdykare, och studerar arkeologi vid Stockholms universitet. Har arbetat som guide på kronan utställningen, varvid hans intresse för regalskeppet väcktes.

1 Regalskeppet Kronan:

Catharina Ingelman-Sundberg, Krysshamarv 28, 171 57 Solna. Tel.08/832 14 24 08/13 59 58

Catharina Ingelman-Sundberg är marinarkeolog, författare och kursledare i marinarkeologi med mångårig marinarkeologisk erfarenhet. Arbetade under en fyra årsperiod vid Western Australian Museum och har även anlitats som expert vid undersökningar i ex. Sverige, Norge, Kenya, Cypern och U.S.A.

1 Ostindienfararen Zeewijk 1727: Marinarkeologisk undersökning av en holländsk ostindiefarare bland korallrev och bränningar.

2 Vikingaskepp i Foteviken: Föredrag om utgrävningen av Fotevik spärren och de sänkta skeppen i viken
3 Bland hajar, karlar och vrak: Dykningar och utgrävningar i Australien, Afrika och Indiska oceanen, atlanten och karibiska havet.

4 Kampen mot bränningarna: Från marinarkeologisk utgrävning till historisk roman.

5 Kan även hålla en eller två dagars kurs i marinarkeologi

Lennart Karlsson, St. Eriksg. 16 3tr 112 39 Stockholm. Tel. 08/650 57 59 08/757 04 31

Dykveteran i LM dyk med många års erfarenheter av marin arkeologiskt arbete.

1 Allmän historia kombinerat med allmän marin arkeologi, på lägre nivå.

Gunilla Larsson, Ulriksdalsv. 3A
762 00 Rimbo. Tel. 0175/71 030
Arkeolog.

1 Skeppsbyggnadsteknik vid övergången vikingatid-medeltid.

Tomas Nilsson, Tomtebov. 5, 741 42
Knivsta. 018/38 02 18
Professor vid lantbruksuniversitet i Uppsala.

1 Mikrobiell nedbrytning av arkeologiska lämningar av trä.

Peter Norman, Brunkebergsg. 34A,
Stockholm. Tel. 08/642 58 58
Marinarkeolog och fil.dr i marinarkeologi. Han arbetar vid Riksantikvarieämbetet.

1 Kustens fornlämningar

2 Fornminnesinventering i skärgårdslandskap

Johan Rönnby, Hertig karlsv. 42B,
151 38 Södertälje. Tel. 08/550 890 69
arb.08/550 164 78

Johan Rönnby, Fil.kand. och forskare med marinarkeologisk inriktning vid arkeologiska institutionen Stockholms universitet. Sportdykare sedan början av 80-talet, sedan 1985 varit inblandad i och lett ett flertal olika undervattensarkeologiska projekt. Bl.a. utgrävningarna av en bronsåldershydda i kalla klara Loch Tay i norra Skottland. Samt undersökningarna och bärgningen av en medeltida kogg i Oskarshamn och utforskningarna av ett tidigt 1700-tals fartyg vid Högsjär.

Har sedan 1989 varit ansvarig för de arkeologiska undersökningarna av den mystiska sjöfästningen Bulverket på Gotland.

1 Marinarkeologi: En allmän presentation

2 Undersökningsteknik - uv: Undersökningsteknik en presentation.

3 Skeppsarkeologi: Antingen Skeppets arkeologi eller skeppets anatomi kan vara tema. För närmare upplysningar kontakta Johan!

4 Ått dokumentera ett skeppsvrak under vattnet: Detta föredrag kan eventuellt kombineras med ett praktiskt pass i bassäng eller på lämpligt

övningsobjekt.

5 Bulverket i Tingstäde träsk: En presentation av den mystiska träfästningen och de nya arkeologiska undersökningarna.

6 Östersjöns sjunkna skepp: En marinarkeologisk tidsresa från vikingatid till industrialismen. Föredrag i anslutning till en kommande bok.

Det är också tänkbart att kombinera några av dessa föredrag och göra en weekendkurs. Kan även förmedla kontakt och lämna upplysningar om redan existerande marinarkeologiska kurser med såväl teoretisk som praktisk inriktning.

Pecka Toivanen, Jakobstads museum
Storg.2, SF-68 600 Jakobstad, Finland

Pecka Toivanen f.15.10.39 i Kouvola, museichef vid Jakobstads museum sedan 1973. Upptakten av mynt från 1720-talet kom att initiera grundandet av "Bothnia Navalis" som sedan dess årligen anordnat dykläger och undersökningar av lämningar från den ryska galärflottans härjningar i Öster- och Västerbotten på 1710-talet. Rapporter från dessa undersökningar har presenterats i MAS-medlemsskrift, SHA-konferenser och dess publikationer i USA samt i Finlands sjöhistoriska museums rapportserier. De två senare åren har undersökningarna koncentrerat sig på osteologiska och dendrokronologiska analyser av materialen.

1 Den ryska galärflottans sjötåg i Öster- och västerbotten 1714:

Tolkning och analys resultat från undersökningarna med främst med avseende på ovan nämnda analyser. För närmare upplysningar kontakta Pecka Toivanen.

Christer Westerdahl, Norrbäcksg.
34/5-6v, 216 24 Malmö. Tel. 040/13 88 83

Christer Westerdahl f.1945 är maritim arkeolog, universitetslektor i ämnet marinarkeologi vid Köpenhamns universitet. Han är en av de som var med vid MAS grundande och var en mycket uppskattad redaktör för Mas meddelanden i 6 år. I slutet av 70-talet lanserade han begreppet "det maritima kulturlandskapet", om vilket han sedan skrivit ett par böcker samt en massa uppsatser och artiklar (Ex Norrlandsleden I och II).

Christer undervisar i maritim arkeologi och i skeppsbyggnadskonstens historia. Vad beträffar arkivforskningen om fartyg, förlis-

ningar, skeppsvarv m.m har jag själv en rad erfarenheter i samband med mina publicerade alster. Åren 1978-89 höll han i ett 20-tal kurser, mest över veckoslut, för sportdykare i Sverige. Det materialet, särskilt bildprogrammen bildar stommen även i hans akademiska undervisning.

Christer kan tänka sig att svara för enskilda bildprogram som kurser.

1 Det maritima kulturlandskapet
2 Skeppsbyggnadskonstens historia (hela kurser/weekend)
3 Arkivforskning om fartyg

Per-Arne Åkerhagen

Klarabergsg. 22B
136 66 Haninge
Tel. 08/745 55 40 010/77 50 84

Sportdykare med marinarkeologiskt intresse. För ca 15 år sedan hittade han bl.a kritpipor utanför Drottningholms slott. Han blev intresserad av att få veta något om dessa pipor, varför de låg där, hur gamla de var, etc.

Inget museum kunde ge Per-Arne andra informationer än att läsa några korta artiklar av C-O Cederlund, Gunvor Bond och T. Puk-törnes publicerade i bland annat Fataburen. Dessa artiklar kunde dock inte ge honom de svar han sökte. Men med hjälp av litteraturhänvisningar och muntliga kontakter kom han i kontakt med diverse utländska organisationer som sysslade med denna typ av forskning.

Nu är han medlem i engelska, tyska och holländska piporforskarföreningar vars årliga sammankomster han bevästar.

1 Kritpipor, historia och datering: Per-Arne Åkerhagen har givit ut två skrifter som behandlar kritpipor och arbetar förnärvarande på en tredje. Han har även ett fint referensmaterial och kan hjälpa åhörarna att datera sina egna fynd av kritpipor.

